

APTEEKKARILIITTO
2021

TEHTÄVÄMME

*Vastaamme jäsentemme edunvalvonnasta ja
kehitämme apteekki-alaa osana terveydenhuoltoa.*

VISIOMME

*Apteekkariliiton jäsenapteekki – Vihreän ristin apteekki –
on osa terveydenhuoltoa ja tarjoaa maailman parasta
apteekkipalvelua asiakkailleen ja yhteiskunnalle.*

Apteekkariliiton strategia 2025

SISÄLTÖ

TOIMINTAYMPÄRISTÖ.....	3	VUODEN VARRELTA.....	14
VUOSI KUVINA.....	4	APTEEKKIEN SÄÄNTELY.....	18
VALO SYTTYI.....	6	TILASTOT.....	20
KOHTI HALLITTUA MUUTOSTA.....	8	APTEEKKARILIITON YHTIÖT.....	21
PANDEMIA PALJASTI POTENTIAALIN.....	10	HALLITUS JA JOHTORYHMÄ.....	22
VASTUULLISEMPIÄ LÄÄKKEITÄ.....	12	APTEEKKARILIITON HENKILÖKUNTA.....	23

UUDISTUKSIA JA SÄÄSTÖPAINeita

Koronasta huolimatta sote-uudistus saatiin maaliin. Myös lääkelain muutokset hyväksyttiin eduskunnassa ja lääkeasioiden uudistus otti askeleita eteenpäin.

ROKOTTEISTA JA MASSAROKOTUKSISTA huolimatta koronapandemia jatkui, kun virus kehitti uusia variantteja. Aiempia virusvariantteja herkemmin tarttuva omikron-muunnos nosti tartuntamäärät vuoden lopulla korkeammaksi kuin koko pandemian aikana. Sairaalakuoritus ei kuitenkaan lisääntynyt samassa suhteessa vakavalla tautimuodolta suojaavien rokotteiden ja rrokotusten ansiosta.

Pandemia työllisti hallitusta, mutta sote-uudistus saatiin kuitenkin maaliin, kun eduskunta hyväksyi kesällä uudistukseen liittyvän lainsäädännön. Uudistuksessa sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisvastuu siirtyi 21:lle hyvinvointialueelle vuoden 2023 alusta lukien. Vain Helsinki järjestää jatkossakin sote-palvelunsa itse. Aluevaalit, joissa valitaan maaliskuussa 2022 aloittavien aluevaltuustojen valtuutetut, päätettiin pidettäväksi tammi-kuussa 2022.

VALMISTA TULI MYÖS lääkelain muutoksissa, kun kahdella aiemmalla hallituskaudella rauenneet lääkelain muutokset hyväksyttiin eduskunnassa syksyllä tulemaan voimaan huhtikuun 2022 alussa.

Läkelain muutoksilla mahdollistettiin apteekkeille muun muassa itsehoitolääkkeiden hintakilpailu siten, että itsehoitolääkkeen hinta saa olla korkeintaan lääketaksan mukainen hinta, ja sen tulee olla vähintään lääkkeen tukkuhinta. Apteekkeille ei kuitenkaan annettu mahdollisuutta ottaa vastaan alennuksia lääkkeen tukkuhinnasta. Epäselväksi jäi, miten apteekit voivat markkinoida itsehoitolääkkeiden hinta-alennuksia.

Hallituksen esityksestä poiketen eduskunta rajasi itsehoitolääkkeiden hintakilpailun ulkopuolelle lisänevontaa edellyttävät itsehoitolääkkeet. Eduskunta edellyt-

ti myös, että valtioneuvosto seuraa hallituksen esityksen vaikutuksia maan kattavan apteekki-verkoston toiminnalle sekä apteekkeissa tapahtuvan farmaseuttisen työn resursoinnille, ja ottaa vaikutukset huomioon lainsäädännön jatkokehityksen yhteydessä.

LÄÄKELAIN MUUTOKSILLA lyhennettiin myös uusiin apteekkilupiin liittyviä valitusprosesseja. Haettavana olevien apteekkilupien ilmoitusmenettelyjä yksinkertaistettiin ja apteekkipakauutusten tietosisältöä parannettiin. Apteekkarivaihdoksia sujuvoitettiin ja nopeutettiin.

Lainmuutoksella mahdollistettiin myös apteekin nou- tolokerikon sijoittaminen apteekin koko sijaintialueelle. Sosiaalihuollon palveluasumisyksiköille annettiin oikeus ylläpitää rajattua, yhteiskäyttöön tarkoitettua lääkevaras- toa asukkaiden äkillisiä lääkitystarpeita varten.

Fimealle annettiin mahdollisuus apteekin väliaikaiseen sulkemiseen, jos potilasturvallisuus on uhattuna. Lääk- keiden kahden viikon varastointivelvoite ulotettiin koske- maan myös sivuapteekkeja.

Lääkeasioiden uudistus käynnistyi sosiaali- ja terveys- ministeriön Apteekkijaoksessa apteekin tehtävien ja ta- voitteiden määrittelyllä. Tarkastelussa olivat myös aptee- kin talous ja verkkoapteekkitoiminta. Uudistusehdotuksia luvattiin kuitenkin vasta vuodenvaihteeseen 2022-2023.

MINISTERIÖSSÄ VALMISTELTIIN myös mittavia lääkesääs- töjä, sillä hallitus päätti keväällä 2020, että vuoden 2023 alussa voimaan tulevaa sitovaa hoitajamitoitusta rahoi- tetaan osin lääkehuollosta. Summaksi hallitus päätti 60 miljoonaa euroa ja keinoina ministeriö arvioi biosimilaar- ien käytön edistämistä ja apteekkeilta leikkaamista. Työ jatkui vuoden 2022 puolelle.

1 Apteekkariliitto kasvatti omistusosuutensa henkilöstöpalveluita apteekkeille tarjoavasta Farmaniasta 75 prosenttiin. Apteekkariliiton puheenjohtaja Risto Kanerva ja Farmanian toimitusjohtaja Marianne Hovi allekirjoittivat kauppakirjan huhtikuussa. | **2** Liiton puheenjohtajana vuosina 2015–2018 toimineen apteekkari Marja Ritalan muotokuva paljastettiin lokakuussa. Muotokuvan maalasi taiteilija Timo Vuorikoski. |

3 APTEEKKARI 2021 -tapahtuma järjestettiin marraskuussa Messukeskuksessa. Valtiovallan tervehdyksen tapahtumaan toi sosiaali- ja terveysministeri Hanna Sarkkinen. | **4** Apteekkariliitto myi huhtikuussa osuutensa Helsingin ydinkeskustassa sijaitsevasta, 1930 valmistuneesta Pharmadomus-kiinteistöstä. Liitto muuttaa keväällä 2022 uusiin toimitiloihin Helsingin Vallilaan. | **5** Farmasiaviikko syksyllä korosti lääke-

hoidon seurannan merkitystä. Kirjainyhdistelmä TKOK:n avulla kiinnitettiin huomiota lääkkeen tehoon, käyttöön, ongelmiin ja kontrolliin. | **6** Apteekkariliitto julkaisi toukokuussa vastuullisuusperiaatteet, jotka ohjaavat apteekkien toimintaa Suomessa. | **7** Apteekkariliitto tuki peliyhtiö Psyon Gamesia Antidote COVID-19 -pelin kehittämisessä. Peli oikeasee koronaan liittyvää disinformaatiota ja kannustaa ihmisiä rokottautumaan.

VALO SYTTYI

Vuosi 2021 terävöitti apteekkien roolia asiakkaan lääkitysturvallisuuden viimeisenä lukkona. Valtakunnallinen apteekkien lääkitysturvallisuusohjelma Valo syntyi.

Apteekkariliiton yhdessä Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskuksen kanssa käyntiin polkaiseman Valo-ohjelman tavoitteena on parantaa avohoidon lääkehoitoprosessin turvallisuutta yhteistyössä muun sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa.

Valon ensimmäisenä steppinä apteekit liittyivät syyskuussa vaaratapahtumien raportointijärjestelmä Haipron. Laajasti sosiaali- ja terveydenhuollossa käytössä oleva järjestelmä mahdollistaa anonyymien, sujuvan kommunikoinnin eri organisaatioiden välillä.

Vaaratapahtumista ilmoittamalla voidaan oppia ja niiden avulla pystytään rakentamaan uusia käytäntöjä ja suojauksia.

– Kun virhe tapahtuu, ei kysytä kuka, vaan miksi. Samaa virhettä on turha toistaa, tiivistää Valon projektipäällikkö Tiina Koskenkorva.

Lääkehoitoon liittyvät virheet on tunnistettu suurimmaksi yksittäiseksi potilasturvallisuutta vaarantavaksi tekijäksi terveydenhuollossa. Joka neljäs ikäänntyneiden erikoissairaanhoidon päivystyskäynti johtuu lääkehaitoista.

Vuoden loppuun mennessä apteekit olivat ilmoittaneet Haipron kautta jo yli 3 000 haitta- tai läheltä piti -tilannetta.

Osana Valoa apteekkeihin nimettiin lääkiturvallisuusvastaavat, joiden avulla muun muassa Haipro-järjestelmä otettiin käyttöön apteekeissa. Lääkiturvallisuusvastaavien on tarkoitus toimia myös yhteyshenkilöinä muualle sosiaali- ja terveydenhuoltoon, jotta lääkehoidon turvallisuutta voidaan jatkossa kehittää ketterästi yli organisaatorajojen.

Valon visiona on, että jokaisella uudella hyvinvointialueella toimisi alueellinen apteekkien lääkiturvallisuuden koordinaattori. Heidän työtään puolestaan ohjaisi valtakunnallisesti apteekkien lääkiturvallisuuden ja sote-yhteistyön kehittämisestä vastaava henkilö.

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ on asettanut tavoitteeksi, että Suomi on asiakas- ja potilasturvallisuuden mallimaa vuoteen 2026 mennessä. Apteekkien mukaan ottaminen valtakunnalliseen lääkiturvallisuustyöhön mahdollistaa farmasian ammattilaisten osaamisen tehokkaamman hyödyntämisen osana sosiaali- ja terveysturvallisuusjärjestelmää.

– Valossa ei ole kyse ainoastaan haittojen ehkäisystä, vaan myös tahdosta ja kyvystä edistää turvallisuutta turvallisen toiminnan ohjauksella, turvallisuutta tukevien toimintamallien ja työkalujen aktiivisella käytöllä sekä osaamisen ja oppimisen jatkuvalla kehittämisellä, Koskenkorva kuvailee. ■

VALO eli Valtakunnallinen apteekkien lääkiturvallisuusohjelma on Apteekkariliiton ja Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskuksen aloittama, vuoteen 2026 asti ulottuva hanke.

Ohjelman visio kuuluu ”Valaistaan lääkehoidon polku turvalliseksi yhdessä”.

Valon yhteistyökumppaneita ovat Awanic Oy, Farmasian oppimiskeskus ja Helsingin yliopisto.

KOHTI HALLITTUA MUUTOSTA

Lääketaksaa, apteekkiveroa ja -maksua koskevia muutosehdotuksia on tehty viimeisten vuosikymmenien aikana yli 20. Ehdotus toisensa jälkeen on jäänyt lähtötelineisiin ja alati kasvavia valtion lääkekorvausmenoja on vuosien varrella leikattu nipistämällä lääkkeiden hintoja.

Aiemmin Lääkeasioiden tiekartta -nimellä tunnetun sittemmin Lääkeasioiden uudistukseksi nimetyn projektin koordinaatioryhmä nimesi heti alkuvuodesta 2021 Apteekkijaoksen, jonka tehtävänä on tukea apteekkitalouden ja lääkejakelun kehittämiskokonaisuuden valmistelua lääkeasioiden uudistuksessa.

Lääkeasioiden uudistuksen yhtenä tavoitteena on pienentää apteekkijärjestelmän osuutta lääkähoidon kustannuksista vaarantamatta kuitenkaan lääkkeiden saatavuutta, palveluiden saavutettavuutta tai rationaalista lääkohoitoa.

Apteekkariliitto kannusti helmikuussa hallitusta käynnistämään apteekkitalouden uudistamisen mahdollisimman pian, jotta se ehdittäisiin tehdä vielä tällä hallituskaudella. Liitto julkaisi oman apteekkitalouden uudistamishotuksensa jo edellisenä kesänä. Malli laskisi reseptilääkkeiden hintoja keskimäärin 4,3 prosenttia, kalleimpien jopa 9 prosenttia.

– Jos tahtoa on, tällä hallituskaudella ehditään toteuttaa uudistus, joka laskee lääkkeiden hintoja, taittaa Kelan lääkekorvauskustannusten kas-

vun sekä pienentää apteekkien välisiä tuloeroja, totesi Apteekkariliiton puheenjohtaja, apteekkaristi Risto Kanerva.

Lisäpainetta uudistukselle toi myös hallitusohjelmaan kirjattu hoitajamitoitus, joka on tarkoitus rahoittaa osin lääkehuollosta säästämällä.

Aalto-yliopiston, Etlan, THL:n ja VATT'in keväällä julkaiseman selvityksen mukaan Suomen avoterveydenhoidon reseptilääkkeiden kustannusten reaalin kasvu on ollut 87 prosenttia viimeisen 20 vuoden aikana. Valtaosa kasvusta on tullut kalliista alkuperäislääkkeistä. Selvitys listasi yhdeksi kiinnostavimmista säästökeinoista hintakilpailun lisäämisen biologisissa lääkkeissä.

Apteekkariliiton syksyllä julkaisemien laskelmien mukaan biologisten lääkkeiden apteekki-vaihdolla saavutettaisiin kymmenien miljoonien eurojen säästöt lääkekustannuksiin. Liitto esitti myös, että biologisille lääkkeille luotaisiin oma viitehintajärjestelmä, joka edelleen lisäisi valmistajien välistä hintakilpailua.

– Jos Suomessa päätetään kokeilla biologisten lääkkeiden apteekki-vaihtoa, apteekit ovat valmiina, Apteekkariliiton farmaseuttinen johtaja Charlotta Sandler vakuutti. ■

BIOLOGINEN LÄÄKE JA BIOSIMILAARI

BIOLOGINEN LÄÄKE sisältää yhtä tai useaa vaikuttavaa ainetta, joka on biologinen aine ja biologisen lähteen valmistama tai sellaisesta peräisin. Biosimilaari on biologinen lääke, joka on kehitetty samankaltaiseksi ja vertailukelpoiseksi alkuperäislääkkeenä tunnetun biologisen viitevalmisteensa kanssa. Biosimilaari sisältää samaa vaikuttavaa ainetta kuin alkuperäislääke, mutta sen eri versiota. Biosimilaari on yhtä tehokas, turvallinen ja laadukas kuin sen viitevalmiste. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimean mukaan valmisteet ovat keskenään hoidollisesti samanarvoisia ja vaihtokelpoisia terveydenhuollon ammattilaisen valvonnassa. ■

Apteekeilla olisi ollut potentiaalia ja halukkuutta osallistua syksyllä myös oireettomien henkilöiden koronatestauksen järjestämiseen koronapassia varten. Elokuussa tehdyn kyselyn mukaan yli 60 prosenttia apteekeista oli valmiita aloittamaan covid-pikatestauksen täsmäkoulutuksen jälkeen.

PANDEMIA PALJASTI POTENTIAALIN

Koronapandemia nosti apteekkien merkityksen monissa Euroopan maissa esille aivan uudella tavalla. Useissa maissa apteekit ottivat vastaan uusia tehtäviä ja helpottivat muun terveydenhuollon taakkaa. Myös suomalaiset apteekit olisivat halunneet tehdä enemmän: kädenojennukseen ei kuitenkaan vielä tartuttu.

Heti pandemian alkumetreillä Apteekkariliitto toisti jo viime vuosikymmenellä tekemänsä ehdotuksen farmaseuttien ja proviisorien rokotusoikeudesta ja -koulutuksesta. Koronatilanteen äkillisesti pahentuessa vuoden loppupuolella liitto vetosi valtioneuvostoon, jotta se ryhtyisi toimenpiteisiin asian edistämiseksi. Apteekkien maan kattava verkosto ja pitkät aukioloajat olisivat merkittävä lisä Suomen rokotuskapasiteetissa ja taistelussa koronapandemiaa vastaan.

Lähes sata apteekkia olisi ollut valmis

aloittamaan rokotustoiminnan heti ja jopa 440 ilmoitti valmiudesta avata koronarokotuspiste vuoden 2022 alussa.

Tukea apteekkirokotuksille tuli myös poliitikoilta. Kansanedustaja, sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan jäsen Minna Reijonen (ps) teki asiasta kirjallisen kysymyksen huhtikuussa ja kokoomuksen eduskuntaryhmän varapuheenjohtaja, kansanedustaja Sari Sarkomaa (kok) vetosi joulukuussa, että hallitus ryhtyisi viipymättä toimiin apteekkien ottamiseksi mukaan koronarokotuksiin.

Euroopan unionin apteekkijärjestö PGEU:n mukaan apteekkirokotukset ovat tehokas keino nostaa rokotuskattavuutta: ne tavoittavat ihmisiä, jotka eivät ehkä muuten hakeutuisi rokotettaviksi. Vuonna 2021 kaikkiaan seitsemässä Euroopan maassa koronarokotuksia annettiin apteekeissa.

– Toivottavasti apteekkien potentiaalia osana terveydenhuoltoa hyödynnetään tulevaisuudessa paremmin myös Suomessa, totesi Apteekkariliiton farmaseuttinen johtaja Charlotta Sandler. ■

“Hetimit pandemian alkumetreillä Apteekkariliitto toisti jo viime vuosikymmenellä tekemänsä ehdotuksen farmaseuttien ja proviisorien rokotusoikeudesta ja -koulutuksesta.”

**VASTUULLISEMPIA
LÄÄKKEITÄ**

Euroopan Unionin apteekkijärjestö PGEU peräänkuulutti eri toimijoilta tekoja lääkkeiden ympäristövaikutusten ehkäisemiseksi. Järjestö kannusti muun muassa panostamaan terveydenhuollon ja farmasian alojen ammattilaisten kouluttamiseen myös ympäristönäkökulmasta.

Kehotukseen vastattiin ja Helsingin yliopisto käynnisti hankkeen maailman ensimmäisen farmasian kestävä kehityksen professuurin perustamiseksi. Pysyvän professuurin avulla tulevaisuudessa koulutetaan farmasian ja lääkealan asiantuntijoita, joilla on osaamista muuttaa alan toimintatapoja ympäristöystävällisemmiksi.

Tämä tarkoittaa ympäristövaikutusten huomioimista niin lääkkeiden kehityksessä, tuotannossa ja jakelussa kuin lääkkeiden käytön aiheuttamien ympäristövaikutusten hallintaa.

Apteekkariliitto lahjoitti hallinnoimastaan Pro Farmasia -rahastosta Helsingin yliopistolle 100 000 euroa farmasian kestävä kehityksen professuurin edistämiseen.

Farmasian tiedekunta jatkaa varainhankintaa vuoden 2022 loppuun asti. Tavoitteena on avata maailman ensimmäinen farmasian kestävyysprofessuuri haettavaksi keväällä 2023.

YMPÄRISTÖNÄKÖKULMA HUOMIOITIIN myös keväällä julkaistuissa apteekkien vastuullisuusperiaatteissa. Suomalaiset apteekit ovat huolehtineet vanhentuneiden ja käyttämättä jääneiden lääkkeiden vastaanottamisesta sekä asianmukaisesta hävittämisestä jo pitkään.

Tämän lisäksi apteekit sitoutuvat vähentämään lääkejätteen määrää kannustamalla asiakkaita vain tarpeelliseen lääkkeen käyttöön. Apteekit pyrkivät myös lisäämään tietoisuutta lääkkeiden ympäristövaikutuksista ja ovat mukana kamppailussa antibioottiresistenssin uhan vähentämiseksi.

LÄÄKETIETOKESKUS JULKAISI loppuvuodesta apteekkien ja muun terveydenhuollon ammattilaisille tarkoitetun lääkkeiden ympäristöluokituksen. Luokitus antaa tietoa muun muassa lääkeaineiden riskeistä ja ympäristökuormasta. Tavoitteena on, että luokituksessa pystytään myöhemmin huomioimaan hiilijalanjälki, joka kattaa lääkkeen koko elinkaaren eli esimerkiksi lääkkeen tuottamiseen ja kuljettamiseen liittyvät ympäristövaikutukset.

PGEU:n mukaan yksi tapa pienentää lääkealan ympäristöjalanjälkeä on se, että asiakkaat saavat lääkkeensä mahdollisimman läheltä, mieluiten kävelymatkan päästä, omasta lähiapteekista.

– Maan kattava apteekkiverkostomme tukee myös ympäristöä, summaa Apteekkariliiton farmaseuttinen johtaja Charlotta Sandler. ■

Vuonna 2021 otettiin isoja askeleita kohti vihreämpää farmasiaa.

ARVOSANA: KIITETTÄVÄ

Apteekit selvisivät erinomaisesti myös toisesta pandemiavuodesta. Reseptilääkkeiden hinnat jatkoivat laskuaan ja lääkkeiden saatavuus pysyi erinomaisena.

RESEPTILÄÄKKEIDEN HINNAT LASKIVAT

RESEPTILÄÄKKEIDEN HINNOISSA jatkui laskeva trendi. Tilastokeskuksen tammikuussa julkaiseman kuluttajahintaindeksin mukaan suomalaiset maksoivat reseptilääkkeistään edellisvuoden lopussa yli 15 prosenttia vähemmän kuin vuosikymmen sitten.

Itsehoitolääkkeiden hinnat ovat pysyneet lähes ennallaan, nousua kymmenessä vuodessa on tullut vain reilun prosentin verran. Vertailuksi kuluttajahinnat nousivat samana aikana 11 prosenttia ja esimerkiksi taksikydyt 28 prosenttia. ■

94%

Verkkoapteekkien
yleistymisestä huolimatta
valtaosa (94 %) suomalaista
hankkii lääkkeensä edelleen
asioimalla fyysisesti
apteekissa.

SUOMALAISET HALUAVAT KOTIMAISEN LÄHIAPTEEKIN

SUOMALAISET ANTOIVAT kiitettävän arvosanan apteekkeille pandemia-ajan palveluista. Tammikuussa 2021 julkaistun Tuhat suomalaista -kyselyn mukaan 64 prosenttia apteekkipalveluita käyttäneistä suomalaisista oli erittäin tyytyväisiä apteekkien toimintaan koronapandemian aikana.

Verkkoapteekkien yleistymisestä huolimatta valtaosa (94 %) suomalaista hankkii lääkkeensä edelleen asioimalla fyysisesti apteekissa ja lähes yhtä iso osa pitää sitä mieluisimpana tapana hankkia lääkkeet myös tulevaisuudessa.

Apteekin omassa asuinkunnassa kokee tärkeäksi jopa 97 prosenttia väestöstä. Reilu neljännes nostaa sen kunnan kolmen tärkeimmän palvelun joukkoon.

Suomalaiset kokevat tärkeäksi myös, että apteekit ovat kotimaisessa omistuksessa ja lääkemyynnistä perittävät verot maksetaan Suomeen. Kotimaista omistusta ja verotusta pitää vähintään melko tärkeänä lähes 90 prosenttia suomalaisista. ■

99:ÄÄN RESEPTIIN SADASTA LÄÄKE LÖYTYI HETI

LÄÄKKEIDEN TOIMITUSVARMUUS apteekkeista pysyi erinomaisena pandemiasta ja lääkkeiden lisääntyneistä saatavuushäiriöistä huolimatta.

Maaliskuun puolivälissä tehdyn tutkimuksen mukaan suomalaisten apteekkien toimitusvarmuus jopa parani hievan edellisvuodesta ollen 99 prosenttia.

Valtaosa (71 %) lääkepuutoksista ratkesi apteekin tekemän lääkevaihdon avulla ilman yhteydenottoa lääkäriin.

Joka kymmenes lääkepuutos johtui lääkkeen saatavuushäiriöstä eli lääkettä ei ollut saatavana lääketukuista.

Apteekariliiton kehittämä Lääkehaku-palvelu Apteekki.fi-sivustolla osoittautui tehokkaaksi työkaluksi lääkepuutoksissa: sen avulla löydettiin puuttuva lääke kahdelle kolmesta asiakkaasta. ■

PANDEMIA VAIKUTTI LÄÄKKEIDEN MYYNTIIN

KÄSIHYGienia JA SOSIAALISTEN kontaktien välttäminen vähensi infektioita ja kutisti antibioottien myynnin. Kelan julkaisemien tilastojen mukaan antibioottien ostajien määrä väheni ensimmäisenä pandemiavuonna jopa 27 prosenttia verrattuna vuoteen 2019.

Reseptillä myytävien tulehduskipulääkkeiden ostajamäärä väheni samalla aikavälillä 5 prosenttia. Erityisesti väheni käytetyimmän tulehduskipulääkkeen ibuprofeenin ostajamäärä.

Pandemian edetessä mediaan nousi säännöllisesti tutkimustuloksia siitä, miten tietyt lääkeaineet voivat auttaa koronaoireisiin. Medianäkyvyys vaikutti lääkkeiden apteekkimyyntiin. Myyntipiikkejä havaittiin esimerkiksi malarian ja nivelreuman hoidossa käytettävän hydroksiklorokiinin ja deksametasonin kohdalla. ■

VERKKOAPTEEKKIEN TULEVAISUUS TARKASTELUSSA

OSANA LÄÄKEASIOIDEN uudistusta sosiaali- ja terveysministeriö (STM) nosti esille myös lääkkeiden etämyynnin ja verkkoapteekkitoiminnan kehittämisen.

STM:n marraskuussa järjestämään keskustelutilaisuuteen verkkoapteekkien tulevaisuuden suuntaviivoista osallistui useita lääkkeiden vähittäisjakelun toimijoita, edunvalvontajärjestöjä, potilasjärjestöjä ja viranomaisia.

Keskustelua pohjusti ministeriön syksyllä tekemä selvitys eri Pohjoismaiden verkkoapteekkitoiminnasta ja lääkkeiden etämyyntiin liittyvästä sääntelystä. Suomessa verkkoapteekkilupa on kytketty kivijalka-apteekkiin, mutta Ruotsin ja Tanskan lainsäädäntö sallii myös pelkästään verkossa toimivat apteekit.

Kaikki keskusteluun osallistuneet olivat yhtä mieltä siitä, että kehitysehdotuksien pitää lähteä asiakkaiden tarpeista ja mahdollisten muutosten tulee palvella asiakkaita ja lääkkeiden käyttäjiä.

– Lääke poikkeaa merkittävästi monesta muusta hyödykkeestä, muun muassa siksi, että lääkkeitä on oltava saatavilla myös läheltä, akuuttitarpeisiin. Siksi verkkoapteekkitoimintaa on kehitettävä ensisijaisesti lääkehuollon tavoitteista käsin ja maankattava verkosto varmistaen, linjasi Apteekkariliiton toimitusjohtaja Merja Hirvonen. ■

“Verkkoapteekki-toimintaa on kehitettävä ensisijaisesti lääkehuollon tavoitteista käsin ja maankattava verkosto varmistaen.”

PUOLESTA ASIOINTI LAAJENI VERKKOAPTEEKEISSA

SUOMI.FI-PALVELUSSA on ollut mahdollista antaa valtuus apteekkiasiointiin jo parin vuoden ajan. Lokakuussa puolesta asiointi laajeni toimimaan myös osassa verkkoapteekeista. Tavoitteena on, että vuoden 2022 aikana puolesta asiointi mahdollistuu kaikissa eApteekeissa.

Verkkoapteekeissa, joissa puolesta asiointi on käytössä, on mahdollista samanaikaisesti asioida paitsi omasta, myös kahden muun henkilön puolesta. ■

ALUEVAALITAVOITTEENA LÄÄKEHOITAJEN KOKONAISUUDEN HALLINTA

APTEEKKARILIITTO JULKISTI marraskuussa aluevaalitavoitteensa. Liiton mukaan apteekit pitää kytkeä vahvasti osaksi sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmää hyvinvointialueilla.

Liitto muistutti tavoitteissaan, että apteekki on ylivoimaisesti käytetyin ja usein myös lähin terveystapahtuma. Lähiapteekit voivat tukea hyvinvointialueiden toimintaa tarjoamalla neuvoja, matalan kynnyksen palveluita ja ohjaamalla asiakkaita valitsemaan terveydenhuollon palvelupisteistä oikea.

Apteekkeja kannattaisi hyödyntää etenkin lääketoimien kokonaisuuden hallinnassa.

– Apteekin ammattilaisten ydinosaamista ovat lääketoimien tarkistus ja arviointi. Arviointien pitäisi olla säännöllisesti tarjolla ikääntyneille ja muille niistä hyötyville, sanoi liiton puheenjohtaja Risto Kanerva APTEEKKARI 2021 -tapahtumassa. ■

MUUTOKSIA LÄÄKELAKIIN

PITKÄÄN VALMISTELTU lääkelain uudistus eteni loppusuoralle marraskuussa, kun eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta julkaisi mietintönsä muutosehdotuksista.

Lakimuutosten tavoitteena on lisätä apteekkien määrää, mahdollistaa itsehoitolääkkeiden hintakilpailu sekä parantaa lääkkeiden saatavuutta ja apteekkipalveluiden saavutettavuutta.

Valiokunta puolsi pääosin lakiehdotusten hyväksymistä, mutta ehdotti esimerkiksi, että itsehoitolääkkeiden hintakilpailun ulkopuolelle suljetaan sellaiset lisäneuvontaa edellyttävät itsehoitolääkkeet, joiden käyttöön saattaa liittyä erityisiä riskejä.

Valiokunta myös edellytti, että valtioneuvosto seuraa hallituksen esityksen vaikutuksia maan kattavan apteekkiverkoston toiminnalle sekä apteekkeissa tapahtuvan farmaseuttisen työn resursoinnille, ja ottaa vaikutukset huomioon lainsäädännön jatkokehityksen yhteydessä.

Valiokunnan ehdotuksen mukaan muutokset tulevat voimaan 1. huhtikuuta 2022. ■

APTEEKKIJÄRJESTELMÄ LYHYESTI

LÄHES JOKA KUNNASSA on vähintään yksi apteekki. Apteekkien verkkopalvelut täydentävät kivijalka-apteekkien palveluita ja apteekkien palvelupisteet huolehtivat lääkejakelusta niilläkin alueilla, joilla ei ole apteekkia.

Apteekkitoiminta on Suomessa luvanvaraista. Luvan myöntää Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea. Apteekkiluvan tultua avoimeksi Fimea julistaa sen haettavaksi ja myöntää luvan lääkelain kriteerien mukaisesti.

Fimea päättää myös uusien apteekkien ja sivuapteekkien perustamisesta tarveharkinnan perusteella. Uusi apteekki tai sivuapteekki perustetaan usein kunnan aloitteesta.

Apteekkilupaa voivat hakea muidenkin maiden kuin Suomen kansalaiset, mutta lupaa ei voi saada, ellei ole Suomessa laillistettu proviisori.

Apteekkilupa myönnetään tietyllä sijaintialueella, joka on pääsääntöisesti kunta. Isoissa kunnissa ja kaupungeissa voi olla useita apteekkialueita, joilla kullakin voi olla useita apteekkeja. Apteekit voivat sijoittua sijaintialueellaan vapaasti, vaikkapa toistensa naapureiksi. Sivuapteekkien sijaintia säädellään tarkemmin.

Apteekkarilla voi olla apteekin vaihdostilannetta lukuun ottamatta kerrallaan korkeintaan yksi apteekkilupa ja kolme sivuapteekkilupaa. Apteekkari voi Fimean luvalla perustaa palvelupisteitä sijaintialueensa tai naapurikunnan haja-asutusalueelle tai kyläkeskukseen. Palvelupiste voidaan perustaa vain alueille, joilla ei ole toimintaedellytyksiä apteekille tai sivuapteekille. Apteekkari voi ilmoittamalla asiasta Fimealle perustaa verkkopalvelun eli verkkoapteekin, jonka kautta voidaan myydä myös reseptilääkkeitä.

APTEEKKIKETJUT EIVÄT OLE SUOMESSA MAHDOLLISIA

APTEEKKILUPA ON henkilökohtainen, eikä sitä voi myydä tai vuokrata eikä siihen liittyviä velvoitteita voi siirtää ulkopuolisen hoidettaviksi.

Apteekkari on sekä ammatillisesti että taloudellisesti vastuussa apteekistaan. Apteekkilupa päättyy apteekkarin täyttäessä 68 vuotta. Lääkelaista johtuen apteekkari on yksityinen liikkeenharjoittaja ja apteekin yritysmuoto on toiminimi.

Apteekkilupaan liittyy useita velvoitteita. Tärkein niistä on lääkkeiden saatavuudesta huolehtiminen.

KESKIARVOAPTEEKKI 2021 [ennuste]

Liikevaihto:	3,9 milj.
Reseptiä/vuosi:	76 700 kpl
Apteekkiveroa valtiolle:	noin 288 000 € (noin 7,4 % lääkemyynnistä)
Henkilökunta (sis. osa-aikaiset):	10 (apteekkari, proviisori, 5 farmaseuttia, 3 teknistä/muuta)

Lähde: Apteekkariliitto

APTEEKKIEN JA SIVUAPTEEKKIEN MÄÄRÄ [31.12.]

Sisältää ylipistojen apteekit

	1970	1980	1990	2000	2010	2021
Apteekit	561	564	576	595	618	632
Sivuapteekit	97	126	173	201	194	190
Yhteensä	658	690	749	796	812	822

Lähde: Apteekkariliitto

APTEEKKIEN TOIMITTAMAT RESEPTIT [milj. kpl]

2016	2017	2018	2019	2020	2021*
58,8	61,3	63,3	65,7	67,1	68,5

Lähde: Fimea | *arvio/Apteekkariliitto

LÄÄKETAKSA

VALTIONEUVOSTON lääketaksa-asetus määrittelee reseptilääkkeen vähittäishinnan tukkuhinnan perusteella (ks. taulukko). Apteekki ei siis pääätä reseptilääkkeen hintaa, vaan valtio.

1.4.2022 voimaan tullut lääkelain muutos muutti itsehoitolääkkeen vähittäishinnan enimmäishinnaksi, eli apteekki voi myydä itsehoitolääkkeen halvemmalla, ei kuitenkaan alle tukkuhinnan. Lääkkeiden tukkuhinnat ovat kaikille apteekkeille samat, eikä lääketukku voi antaa apteekille alennusta. Lääketaksa on degressiivinen, eli apteekin myyntikate suhteellisesti pienenee lääkkeen tukkuhinnan kasvaessa

822

SUOMESSA ON YHTEENSÄ 822 APTEEKKIA

APTEEKIVERO

APTEEKIT MAKSAVAT valtiolle apteekki-veroa eduskunnan päättämän taulukon mukaisesti. Apteekkivero tuottaa valtiolle noin 200 miljoonaa euroa vuodessa. Veron suuruus perustuu resepti- ja itsehoitolääkemyynnin liikevaihtoon ja se on progressiivinen.

Apteekkiverolla leikataan etenkin suurten apteekkien tuloja valtiolle ja pienennetään näin erikokoisten apteekkien tuloeroja. Apteekkiveron ansiosta samasta lääkkeestä pieni apteekki saa suuremman myyntikatteen kuin iso apteekki.

Kaikkein pienimmät apteekit eivät maksa apteekkiveroa lainkaan, suurimmilla apteekkeilla vero on yli 10 prosenttia lääkemyynnin liikevaihdosta.

LÄÄKKEIDEN VÄHITTÄISHINTA APTEEKISSA

Valtioneuvoston asetus lääketaksasta 17.10.2013

Tukkuhinta (€)	Reseptilääke	Itsehoitolääkkeen enimmäishinta
0–9,25	1,45 x tukkuhinta + alv 10 %	1,5 x tukkuhinta + 0,50 € + alv 10 %
9,26–46,25	1,35 x tukkuhinta + 0,92 € + alv 10 %	1,4 x tukkuhinta + 1,43 € + alv 10 %
46,26–100,91	1,25 x tukkuhinta + 5,54 € + alv 10 %	1,3 x tukkuhinta + 6,05 € + alv 10 %
100,92–420,47	1,15 x tukkuhinta + 15,63 € + alv 10 %	1,2 x tukkuhinta + 16,15 € + alv 10 %
yli 420,47	1,1 x tukkuhinta + 36,65 € + alv 10 %	1,125 x tukkuhinta + 47,68 € + alv 10 %

Reseptilääkkeen ja reseptillä toimittavan itsehoitolääkkeen oheisella kaavalla saatuun hintaan lisätään toimituseräkohtainen toimitusmaksu 2,39 euroa (sis. alv), joka on riippumaton myytyjen pakkausten lukumäärästä.

APTEEKIVERO VALTIOLLE

Apteekkiverolaki 770/2016 (voimassa 1.1.2017 lähtien)

Apteekin vuosiliikevaihto (€)	Apteekkiveron liikevaihdon alarajan kohdalla (€)	Maksuprosentti alarajan ylittävistä liikevaihdosta
871 393 — 1 016 139	0	6,10 %
1 016 139 — 1 306 607	8 830	7,15 %
1 306 607 — 1 596 749	29 598	8,15 %
1 596 749 — 2 033 572	53 245	9,20 %
2 033 572 — 2 613 212	93 432	9,70 %
2 613 212 — 3 194 464	149 657	10,20 %
3 194 464 — 3 775 394	208 945	10,45 %
3 775 394 — 4 792 503	269 652	10,70 %
4 792 503 — 6 243 857	378 483	10,95 %
6 243 857 —	537 406	11,20 %

APTEEKIVERO, JOS APTEEKILLA ON SIVUAPTEEKKI

Pää- ja sivuapteekin liikevaihto yhteensä (€)	Apteekkiveron periminen
alle 2,6 milj.	Erikseen pää- ja sivuapteekilta, ei sivuapteekkivähennyistä
2,6 – 3,5 milj.	Osittain erikseen ja osittain yhdessä pää- ja sivuapteekilta (erillisen taulukon mukaan)
yli 3,5 milj.	Yhdessä pää- ja sivuapteekilta, sivuapteekkivähennys

APTEEKKIEN HENKILÖKUNTA [31.12.]

Luvut sisältävät myös yliopistojen apteekkien työntekijät

	2010	2012	2014	2016	2018	2021
Apteekkarit	594	588	592	594	603	619
Proviisorit	813	749	741	772	792	751
Farmaseutit	3 840	3 664	3 691	3 724	3 868	4 088
Tekniset ym.	3 032	3 486	3 498	3 486	3 399	3 191
Yhteensä	8 279	8 487	8 522	8 576	8 662	8 649

Vuoden 2021 lopussa Suomessa toimi 619 apteekkaria. Apteekeissa työskenteli kaikkiaan noin 8 650 henkilöä (sisältäen yliopistojen apteekit sekä farmasian opiskelijat).

Lähde: Suomen Apteekkariliitto

YKSITYISET APTEEKKITOIMIPISTEET KOKOLUOKITTAIN 2021

Reseptiä/vuosi	Apteekkien lkm
200 001 –	25
180 001 – 200 000	14
160 001 – 180 000	26
140 001 – 160 000	38
120 001 – 140 000	53
100 001 – 120 000	73
80 001 – 100 000	88
60 001 – 80 000	96
40 001 – 60 000	105
20 001 – 40 000	155
– 20 000	101

Lähde: Apteekkariliitto, sis. 96 % kaikista apteekkitoimipisteistä

YKSITYISTEN APTEEKKIEN LIIKEVAIHTO [ilman alv]

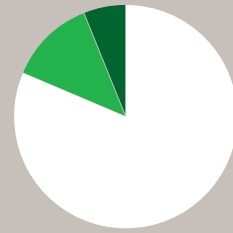
Vuosi	Milj. €
2012	2 134
2013	2 163
2014	2 235
2015	2 281
2016	2 387
2017	2 356
2018	2 403
2019	2 499
2020	2 571
2021	2 635 *

Lähde: Fimean tilinpäätösanalyysi, Apteekkariliitto * arvio.

Tilastotietoja päivitetään osoitteeseen apteekkariliitto.fi

APTEEKKIEN MYYNIN JAKAUTUMINEN 2021

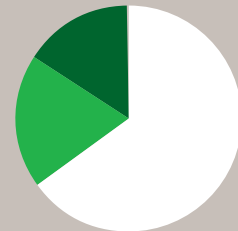
[ennuste]

Reseptilääkkeet 82 %
Itsehoitolääkkeet 12 %
Muu myynti 6 %

Lähde: Apteekkariliitto

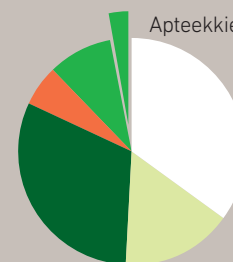
LÄÄKE-EURON JAKAUTUMINEN 2020

Lääketehdas ja tukkukauppa 65 %
Apteekki 19 %
Valtio 16 %

Lähde: Apteekkariliitto

TERVEYDENHUOLLON KOKONAISMENOT 2019

Erikoissairaanhoito 37 %
Perusterveydenhuolto* 13 %
Muut menot 34 %
Suun terveydenhuolto 4 %
Avohoidon lääkkeet 12 %
* poislukien työterveys-, opiskelu- ja hammashuolto

Lähteet: THL ja Apteekkariliitto

Terveystenhuollon kokonaismenot käyvin hinnoin olivat vuonna 2019 yhteensä noin 22 miljardia euroa (9,2 % bkt:stä) eli noin 3 983 euroa/asukas. Maanlaajuisen apteekkiverkoston ylläpitoon kului vain noin 2,7 % kokonaismenoista.

APTEEKKARILIITON YHTIÖT

Apteekkariliiton yhtiöt täydentävät liiton palveluvalikoimaa apteekkeille.

OY MEDIFON AB

PERUSTETTU: 1981

OMISTUS: APTEEKKARILIITTO 100 %

LIKEVAIHTO 2021: NOIN 74 MILJOONAA EUROA

HENKILÖKUNTA: 57

TOIMITUSJOHTAJA: MIKA FLINK

MEDIFON on apteekkien oma tukkukauppa, jakelija ja maahantuojia. Yhtiö jakelee omat ja jakelupäämiestensä tuotteet Espoossa sijaitsevasta jakelukeskuksestaan koko Suomen alueelle. Medifon vastaa Apteekkariliiton jäsenapteekkien oman APTEEKKI-tuotesarjan tuotteiden hankinnasta, jakelusta ja markkinoinnista. Tämän lisäksi yhtiö markkinoi ja jakelee muita vapaakaupan tuotteita ja apteekkien erikoistarvikkeita. Yhtiöllä on myös lääketukkukauppaoikeudet.

PHARMADATA OY

PERUSTETTU: 1989

OMISTUS: APTEEKKARILIITTO 100 %

LIKEVAIHTO 2021: 7,4 MILJOONAA EUROA

HENKILÖKUNTA: 46

TOIMITUSJOHTAJA: ILKKA TOIVOLA

PHARMADATA on johtava apteekkialan tietojärjestelmiä ja tietoliikennetkaisuja tuottava yritys. Sen tuotteita ovat apteekkijärjestelmät pd³ ja Salix sekä Apteekki-verkko, EasyMedi, SecureMedi, Procuro, Presto ja muut pd-tuotteet. Pharmadata tarjoaa lisäksi Service Desk -palveluita, ohjelmistokoulutusta, projekti- ja apteekkikohtaisia palveluita sekä automatisoituja laskutuspalveluita.

PHARMAPRESS OY

PERUSTETTU: 1997

OMISTUS: APTEEKKARILIITTO 100 %

LIKEVAIHTO 2021: 1,12 MILJOONAA EUROA

HENKILÖKUNTA: 2 + 5 (OTO)

TOIMITUSJOHTAJA: ERKKI KOSTIAINEN

PHARMAPRESS on viestintä- ja kustannusyhtiö, joka tuottaa Apteekkariliitolle ja liiton jäsenille laadukkaita ja vaikuttavia viestintäpalveluita. Yhtiö kustantaa ja julkaisee apteekkialan lehtiä: APTEEKKARI on suunnattu apteekkareille ja sidosryhmille, Terveysterveksi! apteekkien asiakkaille ja Meidän APTEEKKI koko apteekkihenkilöstölle ja alan opiskelijoille. Lisäksi yhtiö tuottaa täydennyskoulutusta apteekkareille ja apteekkien henkilökunnille, järjestää alan tapahtumia ja näyttelyitä sekä kustantaa kirjoja, oppaita ja muita painotuotteita sekä niiden digisovelluksia.

FARMANIA OY

PERUSTETTU: 2012

OMISTUS: APTEEKKARILIITTO 75 %

LIKEVAIHTO 2021: 7,1 MILJOONAA EUROA

HENKILÖKUNTA: N. 250

TOIMITUSJOHTAJA: MARIANNE HOVI

FARMANIA on apteekkien henkilöstövuokrauspalveluiden markkinajohtaja, jonka tavoitteena on tarjota asiakkailleen mahdollisimman sujuva arki. Yhtiö työllistää noin 250 lääkealan ammattilaista ympäri Suomea. Farmania tarjoaa asiakkailleen henkilökohtaista, tarpeisiin räätälöityä henkilöstöpalvelua. Apteekin digituki -palvelu auttaa apteekkeja verkkoapteekin perustamisessa ja kouluttaa apteekkilaisia verkkoapteekkiin sekä someen liittyvissä asioissa. Yhtiö tarjoaa palveluita myös lääketeollisuudelle ja terveysalan yrityksille.

SYYSKOKOUKSESSA 2021 VALITTU SUOMEN APTEEKKARILIITON HALLITUS

RISTO KANERVA, PJ
TAPIOLAN APTEEKKI
ESPOO

SARI WESTERMARCK,
1. VPJ
KARKKILAN APTEEKKI
(12.5.2022 alkaen)

KIRSI PIETILÄ, 2. VPJ
AURINKO APTEEKKI
RIIHIMÄKI

TIMO AUVINEN
SAVONLINNAN UUSI
APTEEKKI

AHRI HIRVONEN
ILOMANTSIN APTEEKKI

RISTO HOLMA
LAUTTIKSEN APTEEKKI
HELSINKI

LENITA JOKINEN
RUNOSMÄEN APTEEKKI
TURKU

TOMI JÄRVINEN
SEPPÄLÄN APTEEKKI
JYVÄSKYLÄ

**HELENA KESKI-
HYNNÄLÄ**
KOUVOLAN UUSI
APTEEKKI

SOILI KIRKINEN
LIEVESTUOREEN
APTEEKKI
LAUKAA

JANNE NISSLÄ
SAMMONLAHDEN
APTEEKKI
LAPPEENRANTA

NINA RÖNIMUS
KOSKENMÄEN
APTEEKKI, NOKIA

ANNA SCHOLTZ
APTEEKKI PUNAVUORI
HELSINKI

PETTER STRÖM
KUNINKAAN APTEEKKI
VAASA

RISTO SUOMINEN
TAMMISAAREN
I APTEEKKI

ANU TÖYRÄS
KÄRSÄMÄEN APTEEKKI

JOHTORYHMÄ

MERJA HIRVONEN
toimitusjohtaja;
yleisjohto ja
edunvalvonta
040 588 0841

CHARLOTTA SANDLER
farmaseuttinen johtaja;
farmaseuttisten ja
ammattillisten asioiden
johtaminen, Kela-asiat
050 543 0411

ILKKA HARJULA
talous- ja hallintojohtaja;
edunvalvonnan
talousanalyysit
050 538 4458

ERKKI KOSTIAAINEN
viestintäjohtaja; media-
ja jäsenviestintä, media-
suhteet, PharmaPress
Oy:n toimitusjohtaja
050 566 8188

TOUKO AALTO
yhteiskuntasuhdejohtaja;
sidosryhmäsuhteet,
edunvalvonta
040 516 9332

MIKA KUIVAMÄKI
ict-johtaja; tietohallinto
040 148 8009

HENKILÖKUNTA

ELINA AALTONEN

Brand manager;
APTEEKKI-brändi,
markkinointi ja
Meidän APTEEKKI -lehti
010 6801 405

MONNA APAJALAHTI-MARKKULA

talousasiantuntija;
talousanalyysit,
TalousSalkku
010 6801 411

ERJA ELO

toimittaja;
Apteekkari-lehti ja
Meidän APTEEKKI -lehti
(PharmaPress Oy)
010 6801 461

REET HABONEN

assistentti; toimiston
ja kokousten hoito
010 6801 413

ARTO HOKKANEN

asiantuntijaproviisori;
eApteekki, digitaaliset
apteekkipalvelut,
sähköinen resepti
010 6801 424

HANNA HYVÄRINEN

toimituspäällikkö;
Apteekkari-lehti
(PharmaPress Oy)
010 6801 464

SONJA KALLIO

lääkepoliittinen asian-
tuntija; vaikuttaminen,
viranomaiset, sote-
yhteistyö
010 6801 414

MILLA KEMI

asiantuntijafarmaseutti;
Taksa- ja TietoTippa-
tietokannat, Salama-
tiedotepalvelu
010 6801 415

TIINA KOSKENKORVA

asiantuntijaproviisori;
lääkitysturvallisuus
ja -palvelut, Valo-
projektipäällikkö
010 6801 428

HENNA KYLLÖNEN

asiantuntijaproviisori;
lääkehoito- ja tietopal-
velut (TietoTippa- ja
Salko), itsehoito-
ja koulutusasiat
010 6801 402

PAULA LAINE

viestinnän assistentti;
tilaukset, jäsen- ja
asiakasrekisterit,
näyttelyt, Apteekki-
kalenteri Online
010 6801 417

SUVI LEVÄNEN

tuotetietopäällikkö;
taksan tuotetietokannat,
Apteekkituubi-
yrityslittyä
010 6801 412

MARKUS MANNER

kehityspäällikkö;
tietosuoja, tuotetieto
010 6801 429

ULLA RAAPPANA-JÄNIS

farmaseuttisen
osaston assistentti;
apteekkisopimukset,
lääkehaku-palvelu-
sopimukset
010 6801 421

SANNA RASIMUS

asiantuntijafarmaseutti;
Taksa- ja TietoTippa -
tietokannat, Salama-
tiedotepalvelu
010 6801 425

NINA SILLANTAKA

viestinnän asiantuntija;
verkkoviestintä,
vaikuttajaviestinnän
aineistot, Pharma-
Press-webinaarit
010 6801 463

TUA SJÖSTRÖM

asiantuntijafarmaseutti;
Taksa- ja TietoTippa-
tietokannat, Salama-
tiedotepalvelu,
annosteluvideot
010 6801 433

TIINA VAINIKAINEN

talousassistentti;
laskutus,
myyntireskontra
010 6801 431

MARJO VAINIO

asiantuntijafarmaseutti;
farmaseuttiset jäsen-
palvelut ja HaiPro-tuki,
annosjakelu,
Liikkujan apteekki
010 6801 422

TARU VANHALA

viestintäfarmaseutti;
Terveystietä-lehti,
aineisto- ja sisältötu-
tointi, opiskelijayhteis-
työ, päivittäisviestintä
010 6801 462

JENNI VARTIAINEN

järjestöpäällikkö;
johdon avustaja,
hallituksen sihteeri
010 6801 423

APTEEKKI

Auttaa lähelläsi.

